

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія міжнародних відносин

Освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

Галузь знань 29 Міжнародні відносини

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ___ 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія міжнародних відносин
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	Макарук Ігор Васильович
Контактний телефон викладача	0967871901
E-mail викладача	Ihor.makaruk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	
Обсяг дисципліни	
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	
2. Анотація до курсу	
<p>Міжнародні відносини з давніх здавен займали суттєве місце у житті будь-якої держави, суспільства і окремої людини. Походження націй, виникнення міждержавних кордонів, формування і зміни політичних режимів, становлення різних соціальних інститутів, збагачення культур, розвиток мистецтва, науки, технічного прогресу та ефективної економіки тісно пов'язані з торговельними, фінансовими, культурними та іншими обмінами, міждержавними союзами, дипломатичними контактами і воєнними конфліктами — або, іншими словами, з міжнародними відносинами. Їх значення зростає ще більше в наші дні, коли всі держави вплетені в щільну, розгалужену мережу багатоманітних взаємодій, котрі впливають на об'єми та характер виробництва, види створюваних товарів і ціни на них, на стандарти споживання, на цінності та ідеали людей. У даному випадку зростає потреба в придбанні юристами, — особливо тими, котрі задіяні в сфері забезпечення безпеки економічної і господарської діяльності, — відповідних теоретичних і прикладних знань з основних доктринальних положень теорії міжнародних відносин, міждисциплінарної наукової дисципліни, котра нині інтенсивно розвивається поряд з міжнародним публічним правом, особливо його галузями – правом міжнародних зносин, правом вирішення міжнародних спорів мирними засобами, правом застосування сили в міжнародних відносинах, міжнародним економічним правом, правом міжнародної безпеки та іншими, а також міжнародним приватним правом.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета викладання дисципліни: формування знань основних концепцій міжнародних відносин, розроблених світовою наукою, тенденцій розвитку теорії та зовнішньополітичної практики в міжнародних відносинах, понятійного апарату, принципів формування теоретичної бази, розвиток практичних навичок використання відповідних знань під час вивчення міжнародно-правових і політологічних, особливо геополітичного спрямування, навчальних дисциплін.</p> <p>Завдання дисципліни: вивчення змісту та значення елементів предмету, теоретичних положень, понятійного апарату, системи навчальної дисципліни, її елементів, суб'єктів, учасників, мети, завдань, предмету (об'єкту спрямувань) міжнародних відносин, методології, стратегії і тактики реалізації зовнішньої політики, чинників та тенденцій розвитку процесів, виникнення проблем, шляхів їх розв'язання, місця і ролі у міжнародних відносинах, форм та методів дослідження процесів і тенденцій в міжнародній політиці учасників міжнародних відносин тощо.</p> <p>Предмет дисципліни: Процес становлення міжнародних відносин як соціально-політичного явища, теорії міжнародних відносин як самостійної галузі науки та навчальної дисципліни, її специфіка. Особливості сучасного етапу розвитку теорії міжнародних відносин. Методи досліджень. Міжнародні відносини як система.</p>	

Типологізація учасників міжнародних відносин. Національний інтерес. Баланс сил. Міжнародний порядок. Міжнародні конфлікти. Взаємодія моралі та права у міжнародних відносинах. Глобальні проблеми міжнародних відносин. Геополітична структура сучасного світу. Концептуальні положення основних теоретичних шкіл щодо визначення методу, закономірностей, поняття міжнародних відносин, структури, основних елементів та їх ознак: суб'єктів, учасників, об'єктів, цілей, завдань, сфер; середовища системи міжнародних відносин, напрямків глобалізації, проблем міжнародної безпеки, міжнародного правопорядку, подолання глобальних проблем людства.

4. Результати навчання (компетентності)

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі: вихідна у циклі міжнародно-правових дисциплін, вивчається після економічної теорії, культурології, етики та естетики, психології, релігієзнавства, філософії, історії держави та права зарубіжних країн, теорії держави і права, організації інформаційно-аналітичної роботи та наукових досліджень у правоохоронній сфері.

У результаті вивчення курсу студенти повинні:

знати:

- основні поняття теорії міжнародних відносин;
- основні концептуальні підходи у вивченні доктрин міжнародних відносин;
- типологію учасників міжнародних відносин;
- зміст закономірностей теорії міжнародних відносин;
- структуру і складові елементи міжнародних відносин;
- методи оцінки, аналізу і прогнозування в теорії міжнародних відносин;

вміти:

- застосовувати основні поняття теорії до аналізу міжнародних відносин;
- визначати місце національних інтересів, в міжнародних відносинах;
- визначати місце України, інших держав, міжнародних організацій тощо в структурі міжнародних відносин;
- визначати місце конкретних міжнародних відносин у глобальних процесах сучасності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14
самостійна робота	114

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	292 Міжнародні економічні відносини	2	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання

<p>Тема 1. Теорія міжнародних відносин: предмет, об'єкт, методи дослідження</p>	<p>Лекція, семінар, самостійна робота</p>	<p>Цыганков П.А. Международные отношения. - М., 1996. Гл.2,3. Волтц Кеннет. Человек, государство и война: теоретический анализ (гл.УІ) // Теория международных отношений: Хрестоматия/ Сост., научн.ред. и коммент. П.А.Цыганкова. –М.: Гардарики, 2003. Булл Хедди. Теория международных отношений: пример классического похода// Теория международных отношений: Хрестоматия/ Сост., научн.ред. и коммент. П.А.Цыганкова. –М.: Гардарики, 2003. Боришполец К. Методы, методики и процедуры прикладного анализа международных отношений.- Международные отношения: социологические подходы.- ,1998. Хозин Г.С. Джеймс Розенау как теоретик международных отношений // // Теория международных отношений: Хрестоматия/ Сост., научн.ред. и коммент. П.А.Цыганкова. –М.: Гардарики, 2003. Смит Стив. Самоопределение дисциплины: происхождение теории международных отношений.- Теория международных отношений на рубеже столетий/ Под ред. К.Буса и С.Смита: Пер. с англ.- М., 2002. Раппопорт Анатолий. Могут ли исследования мира быть прикладными. // Теория международных отношений: Хрестоматия/ Сост., научн.ред. и коммент. П.А.Цыганкова. –М.: Гардарики, 2003. Кун Т. Структура научных революций. М.: АСТ, 2001. Гл. 2, 9.</p>	<p>12</p>	<p>6</p>	<p>Згідно розкладу</p>
<p>Тема 2. Учасники міжнародних відносин: проблема суб'єктності.</p>	<p>Семінар, самостійна робота</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Арон Реймон. Мир і війна між націями.- К., 2000.-Р І, П, Ш. ♦ Давыдов Ю. Понятие «жесткой» и «мягкой» силы в теории международных отношений// http://www.intertrends.ru/four/006.htm ♦ Моргентау Г. Политические отношения между нациями. Борьба за власть и мир // Социально-политический журнал. – М., 1997. – № 2. ♦ Особенности силы как средства международных отношений// Цыганков П.А. Международные отношения. - М., 1996. - С.200 - 207. ♦ Баланс сил в мировой политике: теория и практика.- М., 1993. ♦ Трофименко Г. К проблеме восстановления баланса сил на мировой арене// Вестник МГУ. Сер.18.- Социология и политология.- 2001.- № 4. ♦ Най Дж. Взаимозависимость и изменяющаяся международная политика// МЭиМО.- 1989.- № 12. ♦ Най Дж. Мягкая сила и европейско-американские отношения// Прогнозис. – 2006. – № 4 (8). http://journal.prognosis.ru/i/1/9.html ♦ Райт К. Некоторые размышления о войне и мире. - Социально-гуманитарные знания.- 2000.- № 3. 	<p>12</p>	<p>6</p>	<p>Згідно розкладу</p>

<p>Тема 3. Сила в міжнародних відносинах</p>	<p>Лекція, семінар, самостійна робота</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Глобальні модерності/ За редакції М.Фезерстоуна, С. Леша, Р. Робертсона; Пер. з англ. Т.Цимбала. – К.: Ніка-Центр, 2008. ◆ Ясперс Карл. Истоки истории и ее цель// Смысл и назначение истории.- М., 1991. ◆ Бек Ульрих. Что такое глобализация? Ошибки глобализма – ответы на глобализацию/ Пер. с нем.- М., 2001.- Ч.П. ◆ Бауман Зигмунт. Глобализация. Последствия для человека и общества/Пер. с англ.- М.: Изд-во “Весь Мир”,- 2004.- Гл.2,3. ◆ Гидденс Энтони. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь / Пер. с англ.- М.: Изд-во “Весь Мир”,- 2004.- Гл.1,5. ◆ Гелд Дейвід, Мак-Грю Ентоні. Глобалізація /анти глобалізація/ пер. с англ.- К.: К.І.С.- 2004. ◆ Цыганков П.А. Проблема закономерностей международных отношений// Вестник Моск.ун-та. Сер.18. Социология и политология.- 1998.-№ 3. ◆ Иноземцев В.Л. Глобализация: иллюзии и реальность // Свободная мысль.- N 1.- 2000. ◆ Володин А.Г., Широков Г.К. Глобализация: истоки, тенденции, перспективы // Полис.- 1999.- № 5. ◆ Камінський Є., Бассан А. Глобалізація, бідність і лівизна в сучасній зарубіжній футурології// Політична думка. - 2000.- № 3. ◆ Най Дж. Взаимозависимость и изменяющаяся международная политика// МЭиМО.- 1989.- № 12. 	<p>12</p>	<p>6</p>	<p>Згідно розкладу</p>
<p>Тема 4. Закономірності та принципи міжнародних відносин</p>	<p>Лекція, семінар, самостійна робота</p>	<p>Глобальні модерності/ За редакції М.Фезерстоуна, С. Леша, Р. Робертсона; Пер. з англ. Т.Цимбала. – К.: Ніка-Центр, 2008.</p> <p>Ясперс Карл. Истоки истории и ее цель// Смысл и назначение истории.- М., 1991.</p> <p>Бек Ульрих. Что такое глобализация? Ошибки глобализма – ответы на глобализацию/ Пер. с нем.- М., 2001.- Ч.П.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Бауман Зигмунт. Глобализация. Последствия для человека и общества/Пер. с англ.- М.: Изд-во “Весь Мир”,- 2004.- Гл.2,3. ◆ Гидденс Энтони. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь / Пер. с англ.- М.: Изд-во “Весь Мир”,- 2004.- Гл.1,5. ◆ Гелд Дейвід, Мак-Грю Ентоні. Глобалізація /анти глобалізація/ пер. с англ.- К.: К.І.С.- 2004. ◆ Цыганков П.А. Проблема закономерностей международных отношений// Вестник Моск.ун-та. Сер.18. Социология и политология.- 1998.-№ 3. ◆ Иноземцев В.Л. Глобализация: иллюзии и реальность // Свободная мысль.- N 1.- 2000. ◆ Володин А.Г., Широков Г.К. Глобализация: истоки, тенденции, перспективы // Полис.- 1999.- № 5. ◆ Камінський Є., Бассан А. Глобалізація, бідність і лівизна в сучасній зарубіжній 	<p>12</p>	<p>6</p>	<p>Згідно розкладу</p>

		футурології// Політична думка. - 2000.- № 3. ♦ Най Дж. Взаимозависимость и изменяющаяся международная политика// МЭиМО.- 1989.- № 12.			
Тема 5. Ідейно-теоретичні передумови становлення основних парадигм в міжнародних відносинах	Лекція, самостійна робота	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Гоббс Т. Левиафан. Сочинения в 2-х т. – М., 1989. – т.2. ♦ Гроций Г.О. О праве войны и мира. – М., 1956. ♦ Гусев В.І.І. Кант: філософське обґрунтування ідеї миру // Наукові записки НаУКМА. Том 18. Філософія та релігієзнавство// http://www.library.ukma.kiev.ua/e-lib/NZ/NZV18_2000_philos/02_guseyev_vi.pdf ♦ Волков С.Ю. Развитие доктрины справедливой войны в эпоху раннего Нового времени// Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского.Международные отношения. Политология. Регионоведение.– 2009.– № 3. – с. 227–233. ♦ Кант И. К вечному миру. Сочинения: В 6-ти т. – М., 1966. – Т.6. ♦ Капітоненко М. «Баланс сил» та організація міжнародної системи// www.cirs.kiev.ua/.../kapitonenko_balans%20sy1%20ta%20organizaziya%20mizhnarodnoy%20systemy.doc ♦ Клаузевиц К. О войне. – М.: Госвоениздат, 1934. – Р.1.1. (http://militera.lib.ru/science/classwitz/index.html) ♦ Макіавеллі Н. Державець. – К.,1998. 	10		Згідно розкладу
Тема 6. Формування та розвиток сучасних теорій міжнародних відносин	Лекція, семінар, самостійна робота	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Арон Реймон. Мир і війна між націями. К., 2000. ♦ Теория международных отношений. Хрестоматия/ Сост. П.А. Цыганков. – М., 2003. (доступна на сайті www.bibl.tikva.ru). ♦ Бади Бертран. От суверенитета государств к его жизнеспособности// Мировая экономика и международные отношения в 1990-е годы. Взгляды американских и французских исследователей.- М., 2001. ♦ Валлерстайн И. После либерализма: Пер. с англ. / Под ред. Б. Ю. Кагарлицкого. М.: Едиториал УРСС, 2003. - 256 с Ч.ІV. ♦ Галтунг Йоган. Теория малых групп и теория международных отношений (исследования проблемы соответствия// Теория международных отношений: Хрестоматия/ Сост., научн.ред. и коммент. П.А.Цыганкова. – М.: Гардарики, 2003. ♦ Кларк Г., Сон Б. Достижение всеобщего мира через мировое право. Два альтернативных плана // Теория международных отношений: Хрестоматия/ Сост, научн.ред. и коммент. П.А.Цыганкова. –М.: Гардарики, 2003. ♦ Шварценбергер Георг. Политическая власть. 	16	6	Згідно розкладу

		Изучение мирового общества// Теория международных отношений: Хрестоматия/ Сост., научн.ред. и коммент. П.А.Цыганкова. – М.: Гардарики, 2003			
Тема 7. Постпозитивістський напрям в теорії міжнародних відносин	Лекція, самостійна робота	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Булл Хедли. Теория международных отношений: пример классического похода// Теория международных отношений: Хрестоматия/ Сост, научн.ред. и коммент. П.А.Цыганкова. –М.: Гардарики, 2003. ♦ Бус Кен. Вызов незнанию: теория международных отношений перед лицом будущего// Международные отношения: социологические подходы/ Под ред. П.А.Цыганкова. –М.: Гардарики, 1998. ♦ Васкес Дж. Постпозитивистское течение: реконструирование научного подхода и теории международных отношений в эпоху критики классического реализма//Теории международных отношений на рубеже столетий/Под ред. К.Буса и С. Смита. – М.: Гардарики, 2002. ♦ Вендт А. Четыре социологии международной политики// Международные отношения: социологические подходы/ Под ред. П.А.Цыганкова. –М.: Гардарики, 1998. ♦ Залевски М., Энгло С. Вопросы идентичности в международных отношениях// Теории международных отношений на рубеже столетий/Под ред. К.Буса и С. Смита. – М.: Гардарики, 2002. ♦ Тикнер Дж. Международные отношения под углом зрения постпозитивизма и феминизма// Политическая наука: новые направления/Под ред. Р. Гудина и Х.-Д. Клингеманна. – М., 1999. ♦ Theories of International Relations/ edited by Scott Burchill, Richard Devetak, Andrew Linklater, Matthew Paterson, Christian Reus-Smit, and Jacqui True. Third edition. – New York: Palgrave, 2005. ♦ Chernoff Fred. Theory and Metatheory in International Relations. Concepts and Contending Accounts// New York: Palgrave Macmillan, 2007. 	14	5	Згідно розкладу
Тема 8. Міжнародні системи	Семинар, самостійна робота	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Арон Реймон. Війна і мир між націями.-К. 2000.- р.4,5, 13-18. ♦ Бек Ульрих. Что такое глобализация? Ошибки глобализма – ответы на глобализацию/ Пер. с нем.- М., 2001.- Ч.П. ♦ Бжезинський З. Велика шахівниця.- К., 1999. ♦ Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире: Пер. с англ. — СПб., 2001. ♦ Войтоловский Ф. Нестабильность в мировой системе// Международные процессы. – 2009. – Том 7. – № 1(19). Январь–апрель. ♦ Дмитрієв А. Вестфальський мир 1648 року і 	14	5	Згідно розкладу

		<p>сучасне міжнародне право.- К., 2001. –Р.1, 2. (або стаття в ж-лі „Людина і політика” .- 1999.- № 2)</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Каплан Мортон. Система и процессы в международной политике// Вестник Моск.ун-та.- Сер.18, Социология и политология.- 1998- № 2. ◆ Лебедева М.М., Мельвиль А.Ю. “Переходный возраст” современного мира// Международная жизнь.- 1999.- № 10. ◆ Лунёв С., Широков Г. Складывание новой мировой системы и Россия.- Pro et Contra. - Том 7, Осень 2002 (http://pubs.carnegie.ru/russian/) 			
Тема 9. Держава як рівень аналізу міжнародних відносин	Лекція, семінар, самостійна робота	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Мадіссон В.В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин.-К., 1997. (розд 2). ◆ Основи політичної науки. Міжнародна політика. Курс лекцій за ред. Б.Кухти. Ч.4.- Львів, 1999.- 47-51. ◆ Рябов С. Політологічна теорія держави.- К., 1996. ◆ Шлезингер А.-мл. Циклы американської истории.- М., 1983. ◆ Реймон Арон Мир і війна між націями.- К, 2000. –Ч.4, розд. 24 (1,2) ◆ Косолапов Н. Внешняя политика и внешнеполитический процесс субъектов международных отношений // МЭиМО.- 1999.- № 3. ◆ Косолапов Н. Анализ внешней политики: основные направления исследования// МЭиМО.- 1999.- № 2 ◆ Кочетков В.В.Концептуальные подходы и теоретические модели процессов принятия внешнеполитических решений: критический анализ//Вестник Моск. ун-та. Сер. 18. Социология и политология. – 2008. – № 3. ◆ Лебедева М.М. Внешняя политика: исчезновение или перезагрузка? / М.М. Лебедева // Внешняя политика: вопросы теории и практики / Под ред. П.А. Цыганкова. – М.: МГУ, 2009. – С. 32-42. 	14	5	Згідно розкладу
Тема 10. Вплив недержавних суб'єктів на міжнародні відносини	Лекція, самостійна робота	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Баталов Э. Антропология международных отношений// Международные процессы. – 2005 –Т. 3. – № 2(8). ◆ Дробот Г.А. Роль международных организаций в мировой политике: основные теоретические подходы// Вестник Моск. ун-та. Сер.18. Социология и политология. – 1999.- № 1. ◆ Головинський К.С. Вплив особистісного фактору на зовнішню політику держави: важливість дослідження // Людина і політика. – № 1, 1999. – С.21-23. ◆ Индивиды в международной политике/ Жирар 	12		Згідно розкладу

		<p>М. (рук. авт. колл.). – М.: МПА, 1996// Доступ до ресурсу: http://worldspol.socio.msu.ru/biblioteka.shtml</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Сафонов М.В. Современные подходы к изучению международных институтов. На примере исследований “большой восьмерки”.- Полис.- 2003.- № 3. ◆ Циганкова Т.М., Гордеева Т.Ф. Міжнародні організації. - К., 2001. ◆ Гуменюк Б. Міжнародні організації//Політика і час. - 1998.- № 2. ◆ Транснаціональні корпорації: навчальний посібник / В.Рокоча, О.Плотников, В.Новицький та ін. - К.: Таксон, 2001. - 304с. ◆ Нешатаева Т.Н. Международные организации и право. Новые тенденции в международно-правовом регулировании.- М., 1998. ◆ Основи політичної науки. Ч.4. Міжнародна політика.- Львів, 1999 			
Тема 11. Міжнародні процеси. Конфлікт та співробітництво в міжнародних процесах.	Семінар, самостійна робота	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Гантінгтон, С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку : Пер. з англ. / С. П. Гантінгтон. - Львів : Кальварія, 2006. - 472 с. ◆ Капітоненко М.Г. Міжнародні конфлікти: навч. посібник. – К.: Либідь, 2009. ◆ Фукуяма Ф. Конец истории? //США: ЭПИ.- 1990.- № 5. (або на сайті http://grachev62.narod.ru/Hrest_2/Fuk.html) ◆ Лебедеева М.М. Международные процессы// Международные отношения: социологические подходы.- М., 1998. ◆ Лебедева М.М. Политическое урегулирование конфликтов.- М., 1997. ◆ Світова та європейська інтеграція: організаційні засади/ За ред. Я.Малика та М.Мальського.- Львів, 2001. ◆ Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення. - К., 2001. ◆ Здравомыслов А.Г. Социология конфликта.- М., 1996. ◆ Цыганков П.А., Цыганков А.П. Межгосударственное сотрудничество: возможности социологического подхода.- Общественные науки и современность.- 1999.- № 1. 	14	5	Згідно розкладу
Підсумковий модуль			2		
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання прийнята				
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до політики доброчесності				
Семінарські	Презентації, доповіді				

заняття	
Умови допуску до підсумкового контролю	Відсутність негативних оцінок
7. Політика курсу	
Дотримання політики академічної добророчесності	
8. Рекомендована література	
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Основи політичної науки. Ч.4. Міжнародна політика/ Під ред. Б.Кухти. - Львів, 1999.- Розд.1. ◆ Косолапов Н. Субъекты мировой политики и международные отношения: явления, критерии, основы типологии // МЭиМО.- 1998.- № 12. ◆ Тускоз Жан. Міжнародне право. - К., 1998.- С.42-50. ◆ Кеохейн Р.О., Най Дж.С. Транснациональные отношения и мировая политика// Теория международных отношений: Хрестоматия/ Сост., научн.ред. и коммент. П.А.Цыганкова. –М.: Гардарики, 2003. ◆ Моргентгау Г. Политические отношения между нациями: борьба за власть и мир// Теория международных отношений: Хрестоматия/ Сост., научн.ред. и коммент. П.А.Цыганкова. –М.: Гардарики, 2003. ◆ Най Дж. Взаимозависимость и изменяющаяся международная политика// МЭиМО.- 1989.- № 12. ◆ Мальський М., Мацяк М. Теорія міжнародних відносин.- Львів, 2002. –Р.2. ◆ Грум Дж. Растущее многообразие международных акторов// Международные отношения: социологические подходы.- М., 1998. ◆ Дробот Г.А. Роль международных организаций в мировой политике: основные теоретические подходы// Вестник Моск.ун-та. Сер.18. Социология и политология. 1991.- № 1. ◆ Цыганкова Т.М., Гордеева Т.Ф. Міжнародні організації. - К., 2001.- Р. 1, 2. ◆ Арон Реймон. Мир і війна між націями.- К., 2000.-Р I, II, III. ◆ Давыдов Ю. Понятие «жесткой» и «мягкой» силы в теории международных отношений// http://www.intertrends.ru/four/006.htm ◆ Моргентгау Г. Политические отношения между нациями. Борьба за власть и мир // Социально-политический журнал. – М., 1997. – № 2. ◆ Особенности силы как средства международных отношений// Цыганков П.А. Международные отношения. - М., 1996. - С.200 - 207. ◆ Баланс сил в мировой политике: теория и практика.- М., 1993. ◆ Трофименко Г. К проблеме восстановления баланса сил на мировой арене// Вестник МГУ. Сер.18.- Социология и политология.- 2001.- № 4. ◆ Най Дж. Взаимозависимость и изменяющаяся международная политика// МЭиМО.- 1989.- № 12. ◆ Най Дж. Мягкая сила и европейско-американские отношения// Прогнозис. – 2006. –№ 4 (8). http://journal.prognosis.ru/i/1/9.html ◆ Райт К. Некоторые размышления о войне и мире. - Социально-гуманитарные знания.- 2000.- № 3. ◆ Сорокин Питирим. Причины войны и условия мира// Социс. - 1993.- № 12. ◆ Кононенко С.В. Війна в міжнародній політиці: технологія, культура, організація // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України. – К., 2008. – Вип. 41. (підсерія "Курасівські читання") – 267с ◆ Панова Е. П.Сила привлекательности: использование «мягкой власти» в мировой политике// Вестник МГИМО-Университета. – 2010. –№ 4// Режим доступа: http://www.vestnik.mgimo.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=303. ◆ Глобальні модерності/ За редакції М.Фезерстоуна, С. Леша, Р. Робертсона; Пер. з англ. Т.Цимбала. – К.: Ніка-Центр, 2008. ◆ Ясперс Карл. Истоки истории и ее цель// Смысл и назначение истории.- М., 1991. ◆ Бек Ульрих. Что такое глобализация? Ошибки глобализма – ответы на глобализацию/ Пер. с нем.- М., 2001.- Ч.П. ◆ Бауман Зигмунт. Глобализация. Последствия для человека и общества/Пер. с англ.- М.: Изд-во "Весь Мир",- 2004.- Гл.2,3. ◆ Гидденс Энтони. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь / Пер. с англ.- М.: 	

Изд-во “Весь Мир”, - 2004.- Гл.1,5.

- ◆ Гелд Дейвід, Мак-Грю Ентоні. Глобалізація /анти глобалізація/ пер. с англ.- К.: К.І.С.- 2004.
- ◆ Цыганков П.А. Проблема закономерностей международных отношений// Вестник Моск.ун-та. Сер.18. Социология и политология.- 1998.-№ 3.
- ◆ Иноземцев В.Л. Глобализация: иллюзии и реальность // Свободная мысль.- N 1.- 2000.
- ◆ Володин А.Г., Широков Г.К. Глобализация: истоки, тенденции, перспективы // Полис.- 1999.- № 5.
- ◆ Камінський Є., Бассан А. Глобалізація, бідність і лівизна в сучасній зарубіжній футурології// Політична думка. - 2000.- № 3.
- ◆ Най Дж. Взаимозависимость и изменяющаяся международная политика// МЭиМО.- 1989.- № 12.
- ◆ Муфф III. Демократия в многополярном мире// Прогнозис, – 2009. – N2 (18)// Режим доступа: <http://www.prognosis.ru/prognosis.html>
- ◆ Кузнецов В. Что такое глобализация?//МЭиМО.- 1998.- № 2, 3.
- ◆ Основи політичної науки. Ч. 4. Міжнародна політика. - Львів, 1999.
- ◆ Фрідмен Л.Томас. Лексус і оливкове дерево. Зрозуміти глобалізацію. – Львів, 2002
- ◆ Чешков Марат. Глобалізація: сутність, сучасна фаза, перспективи. - Ї.- 2000.- № 19.
- ◆ Лебедева М.М. Формирование новой политической структуры мира и место в ней России // Полис. – 2000. - № 6.
- ◆ Зернецька О. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. - К., 1999.
- ◆ Асснер П'єр. Парадокси розвитку світового співтовариства//Демони миру та боги війни. Соціальні конфлікти посткомуністичної доби. - К., 1997.
- ◆ Най Дж. Взаимозависимость и изменяющаяся международная политика// МЭиМО.- 1989.- № 12.
- ◆ Кеохейн Р.О., Най Дж.С. Транснациональные отношения и политика// Социально-гуманитарные знания.- 1999.- № 5.
- ◆ Кузнецов В. Что такое глобализация?//МЭиМО. - 1998.- № 2, 3.

Викладач: кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин Макарук Ігор Васильович